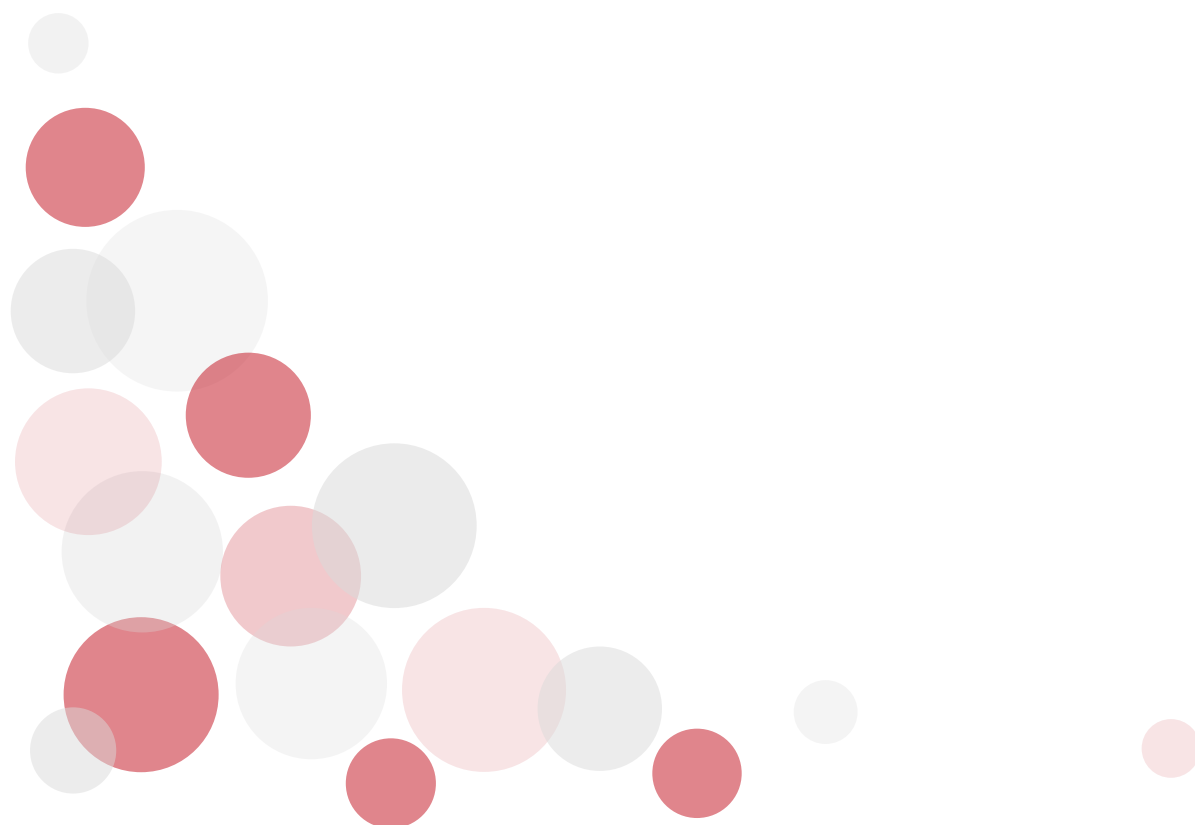


Edyta Wilczak

Jak działa Wiodący Ośrodek Koordynacyjno-Rehabilitacyjno-Opiekuńczy w Dąbrowie Górniczej



Redakcja merytoryczna
Wydział Specjalnych Potrzeb Edukacyjnych
Jolanta Rafał-Łuniewska

Redakcja językowa i korekta
Marzena Odzimek-Jarosińska

Redakcja techniczna, skład,
projekt okładki, layout
Barbara Jechalska

Ośrodek Rozwoju Edukacji
Warszawa 2022
Wydanie I

Publikacja jest rozpowszechniana na zasadach licencji Creative Commons
Uznanie autorstwa – Użycie niekomercyjne (CC BY-NC)
<https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/legalcode.pl>

Ośrodek Rozwoju Edukacji
Aleje Ujazdowskie 28
00-478 Warszawa
www.ore.edu.pl
tel. 22 345 37 00

Spis treści

Wstęp	4
1. Funkcjonowanie Wiodącego Ośrodka Koordynacyjno- -Rehabilitacyjno-Opiekuńczego (WOKRO) w Dąbrowie Górniczej	5
2. Jak realizowane jest wsparcie dla rodziców dzieci objętych programem?	7
O Autorce	16

Wstęp

Dziecko zagrożone niepełnosprawnością powinno być objęte działaniami wspomagającymi jego rozwój od pierwszych chwil ukazania się nieprawidłowości rozwojowych. Wsparciem powinni zostać objęci również rodzice dziecka współpracujący ze specjalistami, terapeutami, ponieważ pierwsze lata życia dziecka są najważniejszym okresem w procesie terapeutycznym. To czas, kiedy jego ośrodkowy układ nerwowy (OUN) podlega ogromnej modyfikacji. Dzięki plastyczności mózgu, w określonych układach neuronów powstają trwałe przekształcenia funkcjonalne w wyniku działania określonych bodźców stymulacji sensorycznej lub ich kombinacji. Plastyczność rozwojowa jest odpowiedzialna za efekty wpływu środowiska sensorycznego na rozwój głównie we wczesnym okresie życia. Również ważna jest plastyczność kompensacyjna odpowiedzialna za ośrodkowe efekty naprawcze występujące po uszkodzeniu mózgu, która powoduje powstawanie nietypowych połączeń funkcjonalnych. Wszystkie rodzaje plastyczności mózgu wraz z plastycznością pamięciową – z upływem czasu, a więc z wiekiem dziecka – zachodzą mniej intensywnie.

Wczesnymi i zasadniczymi narzędziami oceny poziomu dojrzałości oraz sprawności funkcjonowania OUN są:

- obserwacja,
- analiza jakości wzorców posturalnych i motorycznych,
- adekwatne napięcie posturalne oraz wzajemne unerwienie.

Powyższe elementy są najbardziej obiektywnymi, zewnętrznymi przejawami stopnia dojrzałości i poziomu integracji funkcjonalnej OUN. Tworzą tzw. mechanizm kontroli postawy. Prawidłowy mechanizm kontroli postawy pozwala nabywać dziecku prawidłowe doświadczenia sensomotoryczne i zdobywać nowe, prawidłowe umiejętności ruchowe, percepcyjne oraz komunikacyjne. Nieprawidłowo funkcjonujący OUN to nieprawidłowy mechanizm kontroli postawy i zbieranie przez dziecko nieprawidłowych doświadczeń sensomotorycznych. Dziecko aktywizuje wiele mechanizmów kompensacyjnych i rozwija patologiczną motorykę. Jego rozwój psychomotoryczny zostaje zaburzony, gdyż w tym wczesnym okresie – rozwój psychiczny, na który składają się możliwości poznawcze, emocjonalne i społeczne jest uzależniony od rozwoju sfery motorycznej. Wiąże się z tym rozwój motoryki małej, manipulacji, koordynacji wzrokowo-ruchowej, a także następują opóźnienia w rozwoju mowy i w innych sferach rozwojowych dziecka. Dlatego też, bardzo ważne jest, aby dziecko zagrożone niepełnosprawnością jak najszybciej objąć wsparciem. Jest to możliwe poprzez działania wspomagające jego rozwój. To właśnie edukacja sensomotoryczna (uczenie jakichkolwiek czynności ruchowych poprzez dostarczanie prawidłowych doświadczeń sensorycznych opartych na właściwym napięciu posturalnym i tworzących swoistą bazę danych w postaci doświadczeń sensomotorycznych) zapobiega rozwijaniu się patologicznej motoryki i łagodzi jej dynamikę. Również w przypadkach niewielkiego stopnia uszkodzenia OUN lub zaburzeń pochodzenia ośrodkowego, wczesne działania usprawniające oraz współpraca z rodzicami niesie dziecku nadzieję na normalne

życie. W pracy terapeutycznej o wiele łatwiej zatrzymać, normalizować, wyrównywać deficyty, pokonywać trudności, przeciwdziałać nieprawidłowej aktywności posturalnej i komunikacyjnej zanim zacznie ona dominować w rozwoju, niż odzwyczajając dziecko od utrwalonych już nawyków ruchowych – stereotypii ruchowych mających ogromny wpływ na zachowanie i rozwój poznawczy rozwijającego się dziecka. Małe dzieci czynią szybkie postępy. Właściwe będzie wprowadzanie oraz odpowiednie wzmacnianie prawidłowych zachowań ruchowych, komunikacyjnych, społecznych, ponieważ jakiegokolwiek zaniedbania w sferze wczesnego wsparcia, ciągłości, kompleksowości postępowania mogą pociągać za sobą nieodwracalne wręcz skutki.

1. Funkcjonowanie Wiodącego Ośrodka Koordynacyjno-Rehabilitacyjno-Opiekuńczego (WOKRO) w Dąbrowie Górniczej

Władze Dąbrowy Górniczej przystąpiły do realizacji programu „Za życiem”, podpisując porozumienie z MEiN w kwietniu 2018 roku. Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy dla Dzieci i Młodzieży Niepełnosprawnej (SOSW) został wyznaczony do pełnienia roli Wiodącego Ośrodka Koordynacyjno-Rehabilitacyjno-Opiekuńczego na terenie miasta.

Przed uruchomieniem programu, w każdej edycji został ogłoszony przetarg na tzw. usługi społeczne, w wyniku którego zakwalifikowano specjalistów do realizacji zadania na dany rok. Powołany został koordynator, któremu powierzono zadanie prowadzenia WOKRO na terenie SOSW w Dąbrowie Górniczej.



Rysunek 1. Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy dla Dzieci i Młodzieży Niepełnosprawnej w Dąbrowie Górniczej

Nabór specjalistów uwzględnił zagadnienia takie jak:

- I. Realizacja zadań z zakresu administracji rządowej przez specjalistów rehabilitantów/fizjoterapeutów.
- II. Realizacja zadań z zakresu administracji rządowej przez specjalistów logopedów.

III. Realizacja zadań z zakresu administracji rządowej przez specjalistów pedagogów/ terapeutów/innych specjalistów (psychologów, tyflopedagogów, surdopedagogów, terapeutów Biofeedbacku).

Zadania WOKRO w Dąbrowie Górniczej:

1. Udzielanie rodzicom specjalistycznej informacji dotyczącej problemów rozwojowych dziecka.
2. Wskazywanie właściwych dla dziecka i jego rodziny form kompleksowej, specjalistycznej pomocy – w szczególności rehabilitacyjnej, terapeutycznej, fizjoterapeutycznej, psychologicznej, pedagogicznej, logopedycznej.
3. Wskazywanie jednostek udzielających specjalistycznej pomocy dzieciom.
4. Organizowanie wczesnego wspomaganie rozwoju dziecka na warunkach i w formach określonych w przepisach wydanych na podstawie art. 127 ust. 19 pkt 1, *Ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe*, w wymiarze do 5 godzin tygodniowo dla danego dziecka, oraz – w zależności od potrzeb dziecka – dodatkowych usług terapeutów, fizjoterapeutów, psychologów, pedagogów, logopedów i innych specjalistów.
5. Koordynowanie korzystania z usług specjalistów dostępnych na obszarze powiatu, w tym:
 - zbieranie i upowszechnianie informacji o usługach oraz świadczących je specjalistach,
 - prowadzenie akcji informacyjnych,
 - monitorowanie działań związanych z udzielaniem pomocy dzieciom i ich rodzinom.

Ponadto ośrodek może:

1. Udzielać dzieciom i ich rodzinom kompleksowej pomocy od chwili wykrycia zagrożenia niepełnosprawnością, ze szczególnym uwzględnieniem dzieci do 3. roku życia.
2. Zapewniać specjalistyczną opiekę dziecku i jego rodzinie, w tym pielęgniariską, związaną z procesem rehabilitacji dziecka, w zależności od jego potrzeb.
3. Zapewniać konsultacje lekarzy różnych specjalności, w zależności od potrzeb dziecka.

Aby zapewnić dziecku konsultacje z lekarzami różnych specjalności, usługi rehabilitacyjne, terapię, opiekę (w tym pielęgniariską) oraz inne formy kompleksowej pomocy, ośrodek współpracuje z podmiotami wykonującymi działalność leczniczą – ośrodkiem pomocy społecznej oraz jednostkami organizacyjnymi systemu wspierania rodziny i pieczy zastępczej.

Zajęcia z programu WOKRO w Specjalnym Ośrodku Szkolno-Wychowawczym dla Dzieci i Młodzieży Niepełnosprawnej w Dąbrowie Górniczej rozpoczęły się we wrześniu 2018 roku i są realizowane do dzisiaj.

Uczestnicy programu mogą korzystać podczas zajęć z różnych terapii:

- ruchowej (NDT-Bobath, Vojty),
- integracji sensorycznej,

- pedagogicznej,
- autyzmu,
- neurologopedycznej, logopedycznej,
- alternatywnych metod komunikacji,
- tyflopedagogicznej,
- surdopedagogicznej,
- EEG Biofeedback.

2. Jak realizowane jest wsparcie dla rodziców dzieci objętych programem?

Rodzice dzieci uczestniczących w specjalistycznych zajęciach są włączani do procesu terapeutycznego, otrzymują fachowe wskazówki, instruktaże oraz zalecenia do pracy z dzieckiem w środowisku domowym.

Ponadto mogą korzystać z dwóch grup wsparcia funkcjonujących przy dziale wczesnego wspomagania rozwoju SOSW:

- Grupa wsparcia „Tęcza” – dla rodziców dzieci z zaburzeniami rozwoju ze spektrum autyzmu.
- Grupa wsparcia „Słoneczko” – dla rodziców dzieci z niepełnosprawnością ruchową.

Główne zadania to rozwiązywanie bieżących problemów uczestników. Dotyczą m.in.:

- turnusów rehabilitacyjnych – jak się o nie ubiegać, gdzie szukać pomocy, co powinny oferować ośrodki;
- lekarzy specjalistów: stomatologów, neurologów – gdzie wykonywać badania (np. EEG);
- fundacji – jak założyć konto;
- diety;
- jak starać się o dofinansowanie do zakupu komputera, sprzętów rehabilitacyjnych;
- samodzielności własnych dzieci;
- zachowań stereotypowych – jak sobie z nimi radzić;
- fachowej literatury (wymiany książek i ich omawiania);
- spotkań z psychologiem; ciekawych tematów prelekcji i zajęć warsztatowych dla rodziców.

Wsparcie rodziców realizowane jest także w formie doraźnych konsultacji lekarskich z neurologiem. Odbývają się one na wniosek rodzica w sytuacji trudności związanych z dostępem do lekarza (najczęściej długi termin oczekiwania na wizytę) finansowanego ze środków NFZ.

Wiodący Ośrodek Koordynacyjno-Rehabilitacyjno-Opiekuńczy jest postrzegany oraz uważany jako integralna część SOSW w Dąbrowie Górniczej. Dlatego też uczestnicy programu mogą korzystać z wielu akcji przeprowadzanych na terenie SOSW.

Uczestnicy projektu – zarówno rodzice, jak i dzieci korzystają z cyklicznych imprez oraz akcji organizowanych (w okresie pandemii częściowo online) przez działy wczesnego wspomagania rozwoju czy rehabilitacji w SOSW Dąbrowie Górniczej.



Rysunek 2. Plakat – Ogólnopolski Tydzień Bezpłatnych Konsultacji w zakresie integracji sensorycznej



Rysunek 3. Plakat – Ogólnopolski Dzień Bezpłatnych Diagnoz Logopedycznych

Światowy Dzień Wcześniaka

Dzień ten obchodzony jest każdego roku w listopadzie. Jego celem jest zwiększenie świadomości rodzin na całym świecie na temat przedwczesnych porodów i problemów dzieci przedwcześnie urodzonych.

Co roku świętujemy ten dzień w SOSW w Dąbrowie Górniczej, aby zwiększać świadomość społeczną dotyczącą dzieci urodzonych przed planowanym terminem.

Spotkania przeznaczone są zarówno dla dzieci bawiących się pod okiem wykwalifikowanej kadry, jak i dla rodziców mogących skorzystać z wiedzy przekazywanej podczas prelekcji przez zespół specjalistów, zajmujących się rozwojem wcześniaków. Obecnie, ze względu na pandemię, spotkania odbywają się on-line na stronie: Facebook – Wczesne Wspomaganie Rozwoju (WWR).

Tematyka wykładów jest różnorodna i porusza problemy, z którymi rodzice spotykają się na co dzień, np.:

- psychologiczno-pedagogiczny aspekt wcześniactwa;
- stymulowanie prawidłowego rozwoju mowy dziecka od 0–6 lat;
- wpływ odruchów przetrwałych na rozwój motoryczny dziecka;
- zdrowa mama – zdrowe dziecko;
- program Ministerstwa Edukacji i Nauki „Za Życiem” – kompleksowe wsparcie rodzin z dziećmi niepełnosprawnymi lub zagrożonymi niepełnosprawnością.

Dzień Otwarty Rehabilitacji

Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy w Dąbrowie Górniczej to miejsce, gdzie co roku odbywa się Dzień Otwarty Rehabilitacji. W trakcie spotkań przeznaczonych dla rodziców, nauczycieli, studentów i osób działających w fizjoterapii przeprowadzane są wykłady i warsztaty o różnorodnej tematyce, podczas których uczestnicy mogą nabywać praktyczną wiedzę o różnych metodach stosowanych w specjalistycznej terapii z dziećmi.

Wykłady prowadzone przez kadrę terapeutyczną z naszej szkoły uświetniają i wzbogacają swoimi doświadczeniami zaproszeni goście, m. in.:

- dr Rafał Mikołajczyk (Akademia Wychowania Fizycznego w Katowicach), wykład: *Dodatni i ujemny bilans energetyczny organizmu – konsekwencje nieprawidłowego odżywiania się*;
- mgr Ewelina Wąsik (Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Dąbrowie Górniczej), wykład: *Zadania realizowane przez MOPS w Dąbrowie Górniczej z wykorzystaniem środków z PFRON-u jako istotny element wsparcia osób z niepełnosprawnościami*.

Program dnia:
9.30-10.00 Rejestracja uczestników
10.05 Przywitanie gości przez Panią Dyrektora mgr Violetę Trzcinę i vice dyrektora rehabilitacji mgr Magdaleny Podsiado
10.10-10.15 Część prelektorska
10.10 Wykład I – „Czy to już problem z integracją? Zaburzenia sensoryczne u dzieci” (mgr Justyna Fit – Kempka)
10.30 Wykład II – „Dogotrapla jako metoda wspomagająca proces rehabilitacji” (mgr Marta Strzałocka)
10.50 Wykład III – „Nasza wyjątkowa historia – opowieść mamy 5-letniego Szymona, chłopca objętego programem WWR w SOSW” (mgr Beata Głowacka)
11.10 -11.40 Przerwa kawowa
11.40-12.00 Pokaz tańca osób niepełnosprawnych w wykonaniu uczniów SOSW
12.00 Wykład IV – „Dodatni i ujemny bilans energetyczny organizmu – konsekwencje nieprawidłowego odżywiania się” (dr Rafał Mikołajczyk AWF Katowice)
12.30 Wykład V – „Zadania realizowane przez MOPS w Dąbrowie Górniczej z udziałem środków PFRON jako istotny element wsparcia osób z niepełnosprawnościami” (przedstawiciel PFRONu mgr Ewelina Wąsik)
12.40-13.00 Zajęcia pokazowe „Rehabilitacja dzieci na wózkach inwalidzkich” (mgr Aleksandra Cieślak, mgr Renata Sonik)

Udział w wykładach i warsztatach praktycznych jest **BEZPŁATNY**.
Osoby biorące udział w warsztatach otrzymają **ZASWIADCZENIE** o uczestnictwie.

11 luty 2020 r.

DZIEŃ OTWARTY REHABILITACJI

13.00-14.00 Część warsztatowa
13.00-13.30 „Wy nie wiecie a ja wiem jak rozmawiać trzeba z psem” – zajęcia praktyczne z dogoterapii (mgr Inez Kopalska)
13.00-13.30 „Masaż Shantala w teorii i praktyce” (mgr Dorota Chodorowska)
13.00-13.30 „Co z tą spastyznością? Współczesne podejście do terapii ręki dziecka” (mgr Edyta Wilczak, mgr Katarzyna Jęworska)
13.30-14.00 „Oczy nie tylko do patrzenia – rozwijanie zmysłu wzroku szansą na dobre wyniki w szkole” (mgr Paulina Śmieja, mgr Justyna Fit – Kempka)
13.30-14.00 Program ćwiczeń integrujących do zajęć ruchowych wg Sally Godard (mgr Elżbieta Finarska)
13.30-14.00 Wykorzystanie technik powolnych w ograniczeniach strukturalnych i wadach postawy u dzieci (mgr Tomasz Judek)

Osoby chętne do udziału w części warsztatowej proszone są o zaznaczenie warsztatu, w którym chcą uczestniczyć w formularzu zgłoszenia zamieszczonym w stronie internetowej Ośrodka www.osw.dabrowa.pl (w zakładce WWR/REHABILITACJA) i przesłanie go na adres sosw.rehabilitacja@gmail.com do dnia 06.02.2020 r.
Istnieje możliwość uczestnictwa w dwóch wybranych warsztatach w zależności od godziny trwania warsztatu.

Rysunek 4. Plakat – Dzień Otwarty Rehabilitacji

Dzień Wytchnienia

Opieka wytchnieniowa to termin, który po raz pierwszy pojawił się w Polsce jako jeden z punktów programu „Za życiem”. Został wprowadzony przez rząd na przełomie lat 2016 i 2017.

Czym jest opieka wytchnieniowa?

Opieka wytchnieniowa to forma wsparcia dla opiekunów osób niepełnosprawnych. Polega na zapewnieniu opieki osobie ze stwierdzoną formą niepełnosprawności, w sytuacji gdy jej opiekun – z uwagi na jakieś zdarzenie losowe czy konieczność wypoczynku, czy załatwienia jakichś codziennych spraw – nie może tej opieki sprawować samodzielnie.

Dzień Wytchnienia – po raz pierwszy został zorganizowany w naszym ośrodku 20 listopada 2019 roku. Zaproszono na niego przede wszystkim rodziców, aby mogli oderwać myśli od codziennych trosk i skierować je w stronę spraw niosących radość i dających chwile wytchnienia.

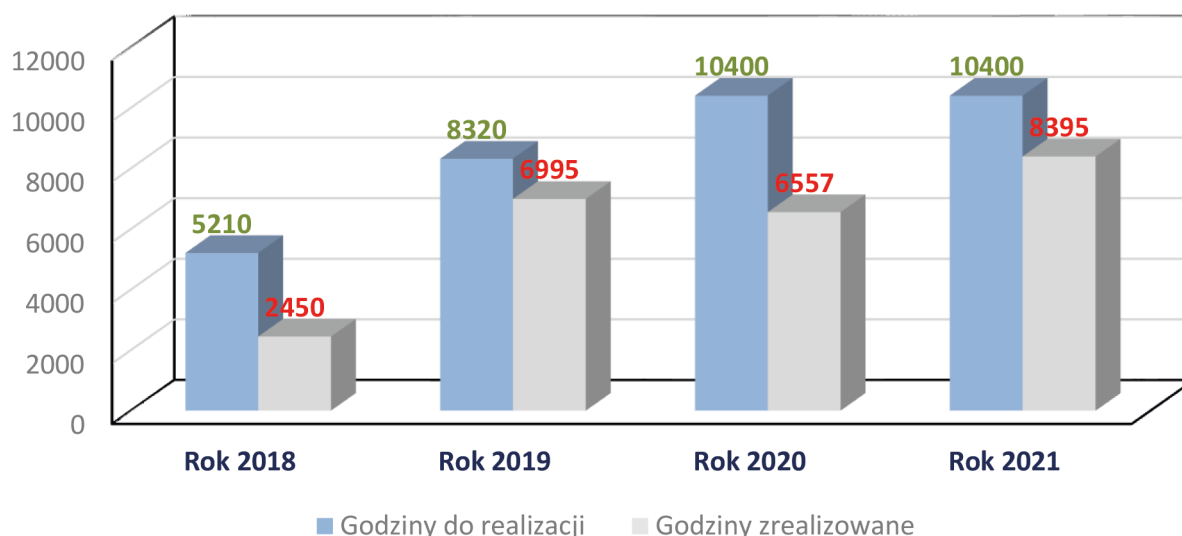
Pracownicy ośrodka zaproponowali rodzicom coś dla ducha i dla ciała. Na wszystkich uczestników czekali przedstawiciele firm kosmetycznych, styliści, dietetycy. Można było wziąć udział w zajęciach z aktywności fizycznej i skorzystać z masażu. Opiekunowie, którzy chcieli porozmawiać, zasięgnąć porad, mogli spotkać się w kawiarence, a ciekawi przyszłości, skorzystać z andrzejkowych wróżb i magii. Podsumowaniem tego wyjątkowego dnia był koncert skrzypcowy.



Współpraca z samorządem polega na:

- pomocy prawnej radcy prawnego funkcjonującego przy urzędzie miasta – szczególnie w sytuacji niejasności organizacyjnych;
- wsparciu podczas tworzenia specyfikacji zapytania ofertowego dotyczącego naboru terapeutów;
- organizowaniu części imprez we współpracy z samorządem;
- pomocy przy rozliczeniach finansowych programu przez Centrum Usług Wspólnych;
- współdziałaniu z przedstawicielami MOPS-u oraz PFRON-u na terenie miasta – prelekcje podczas cyklicznych imprez, doraźne rozwiązywanie sytuacji;
- współuczestnictwie z Centrum Aktywności Obywatelskiej przy tworzeniu programu działań na rzecz osób z niepełnosprawnościami na lata 2022–2026;
- nadzorze nad wykonaniem zadania – kwartalnym sprawozdaniu z realizacji projektu przesyłanym do urzędu miejskiego;
- corocznym sprawozdaniu z wykonanych zadań przesyłanym do MEiN i przez nie zatwierdzanym.

Dane statystyczne – diagram słupkowy



Rysunek 5. Dane statystyczne przedstawiające realizację godzin przyznanych w Programie „Za życiem” w WOKRO w Dąbrowie Górniczej

Program „Za życiem” w okresie lockdownu

W związku z zaistniałą sytuacją epidemiologiczną wszyscy musimy się przyzwyczaić do nowego modelu prowadzenia zajęć, nauczyć się go i do niego dostosować. Dlatego też:

- pomimo wprowadzenia lockdownu zajęcia w WOKRO nadal są realizowane;
- utrzymywanie kontaktu z rodzicami i dziećmi jest możliwe poprzez różnego rodzaju komunikatory;
- zajęcia online prowadzone są z dziećmi, które mają możliwość nawiązania kontaktu przez internet dzięki wsparciu rodziców;
- zajęcia prowadzone online polegają na przesyłaniu:
 - kart pracy dla rodziców, aby mogli wykonywać ćwiczenia z dzieckiem,
 - filmików instruktażowych,
 - linków do filmików i do różnorodnych ćwiczeń oraz zabaw,
 - zadań i ćwiczeń w formie rysunków,
 - zestawów ćwiczeń dostosowanych do niepełnosprawności dziecka i jego możliwości wykonania ich w warunkach domowych, z pomocą rodziców.

Ponadto:

- na stronie internetowej SOSW w Dąbrowie Górniczej oraz na profilu facebookowym zamieszczono dla rodziców ciekawe zadania do pracy z dziećmi; ćwiczenia były do zrealizowania w warunkach domowych;
- powstała grupa na Facebooku, w której zamieszczane były materiały o różnorodnej tematyce; była ona dużym wsparciem dla rodziców, gdyż mogli wymieniać się różnymi informacjami;

- rodzice i opiekunowie dzieci przekazywali terapeutom informacje o swoich sukcesach oraz osiągnięciach z wykonanych zadań w domu; prace w postaci zdjęć i kolaży zamieszczono na stronie internetowej ośrodka i na profilu facebookowym;
- wszyscy specjaliści na koniec tygodnia sporządzali raporty i przesyłali karty pracy do koordynatorki programu.

Obecnie zajęcia z programu „Za życiem” odbywają się stacjonarnie, ale z zachowaniem wszelkich zasad ostrożności, bezpieczeństwa i higieny, regulowanych przepisami.

Jedną z najważniejszych zasad usprawniania dzieci – spośród takich jak zasada rozwojowa, indywidualne dostosowanie postępowania, ciągłość, kompleksowość, kolektywność postępowania, wspomniana wczesność oddziaływań – jest współpraca z rodzicami/opiekunami dziecka.

W przypadku zajęć rehabilitacyjnych niemowlęcia wskazany jest udział rodziców, aby na bieżąco przekazywać im instrukcje dotyczące wykonywania prostych ćwiczeń. Wszelkie porady oraz nauczanie rodziców prawidłowego wykonywania zabiegów pielęgnacyjnych, podtrzymują efekty terapii. Zabiegi takie z jednej strony zapobiegają rozwojowi wtórnych skutków schorzenia, z drugiej wpływają normalizująco i stymulująco na rozwój dziecka. Wśród tych zabiegów bardzo istotny jest sposób układania i noszenia małego dziecka. Czynności wykonywane prawidłowo przez rodziców normalizują napięcie mięśniowe dziecka. Dzięki temu dziecku łatwiej uzyskać prawidłową postawę i kontrolować ciało. Wtedy też efekty terapii stają się znacznie szybsze.

Jeśli dziecko jest starsze, rodzice mają szereg dodatkowych obowiązków w ciągu dnia, takich jak systematyczne wykonywanie prostych ćwiczeń ruchowych, logopedycznych, pedagogicznych w formie zabawy. To właśnie od ich współpracy i zaangażowania zależą uzyskiwane efekty i postępy w terapii. Rodzicom należy również wytłumaczyć, jaki mamy cel i dlaczego to ćwiczenie w danej chwili jest tak ważne.

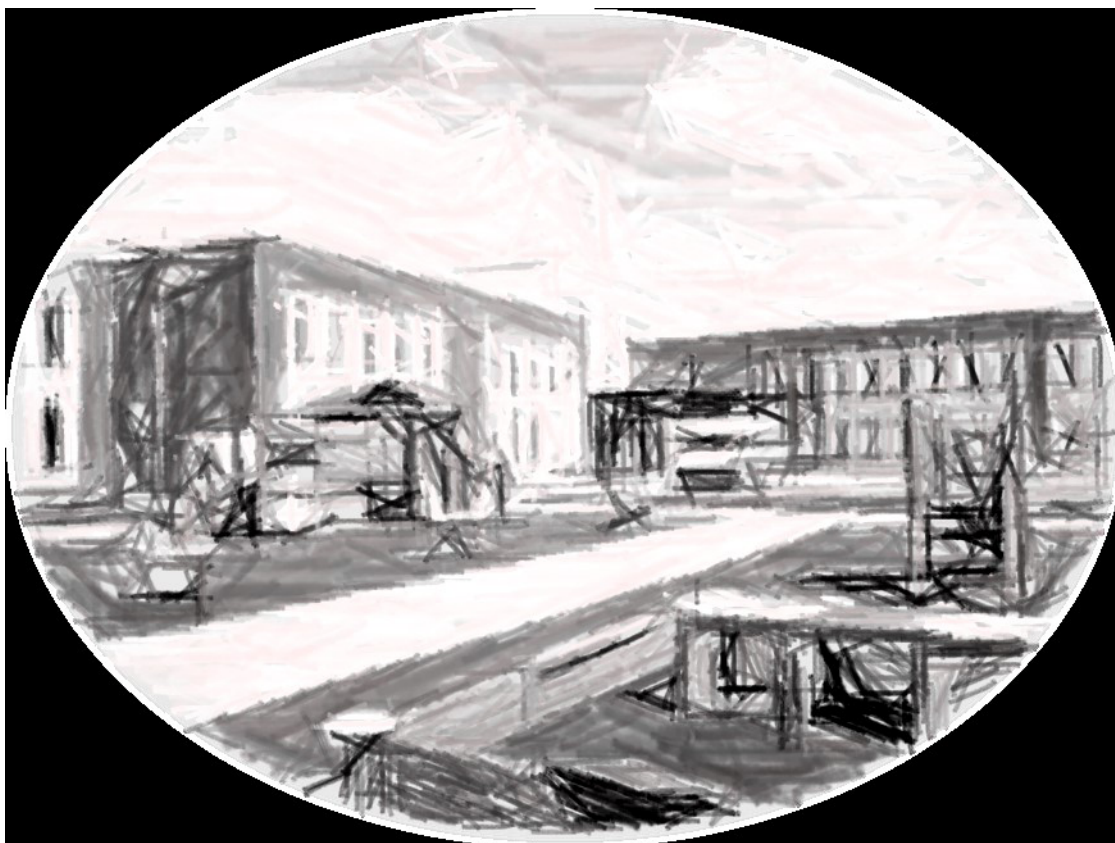
W miarę jak dziecko zdobywa nowe umiejętności, program usprawniania jest aktualizowany, a rodzice instruowani na nowo. Niezależnie od zajęć specjalistycznych, usprawniających różne sfery rozwojowe dziecka, bardzo ważne są oddziaływania wychowawcze nastawione na właściwy rozwój jego osobowości. Dlatego niezależnie od koniecznej troski i uczuć, dzieciom należy stawiać konkretne wymagania oraz powierzać im odpowiednie do wieku i możliwości obowiązki oraz zadania. Często jest też konieczne zaproponowanie rodzicom odpowiedniego sposobu postępowania w stosunku do swojego dziecka. Ważne, aby zwalczać postawy rodzicielskie zmierzające do nadmiernego chronienia dziecka zagrożonego niepełnosprawnością lub niepełnosprawnego i wyręczania go z wykonywania różnych czynności itp.

Korzyści z funkcjonowania programu „Za życiem” na terenie Dąbrowy Górniczej:

- objęcie opieką i wsparciem dzieci oczekujące na rozpoczęcie terapii w ramach WWRD w SOSW (od stycznia każdego roku liczba oczekujących na WWR to ok. 50 dzieci; obecnie dzieci mają zabezpieczone zajęcia z programu „Za życiem”);
- poszerzony dostęp do specjalistycznej pomocy dla dzieci niepełnosprawnych i zagrożonych niepełnosprawnością oraz ich rodzin zwiększa możliwości oddziaływania terapeutycznego;
- większy wymiar godzinowy terapii w WOKRO niż terapii w WWR pozwala wspierać dzieci ze zwiększonymi potrzebami terapeutycznymi;
- możliwość korzystania z poradnictwa oraz z form pomocy, takich jak grupy wsparcia, przez rodziny nieobjęte działaniami WWRD;
- możliwość korzystania z zajęć WWRD na terenie innej placówki niż SOSW i uzupełnienia procesu terapeutycznego o działania w WOKRO;
- dostęp do lekarza specjalisty – neurologa poza systemem NFZ, w sytuacjach wymagających natychmiastowej konsultacji.

Elementy wyróżniające nas w realizacji zadań WOKRO, to dobra jakość i jej ciągłe podnoszenie. Są to:

- **Wypracowanie** bardzo dobrej współpracy zarówno między terapeutami WOKRO, tworzącymi Zespół Terapeutyczny danego dziecka, jak i terapeutami równoległych specjalności, wspomagających się wzajemnie – szczególnie pracowników z mniejszym stażem i doświadczeniem zawodowym.
- **Specjalistyczny Punkt Konsultacyjny** na terenie ośrodka jest miejscem pomocy oraz wsparcia dla rodziców, nauczycieli, terapeutów, dzieci z różnymi dysfunkcjami z terenu miasta, czyli Dąbrowy Górniczej. Każdy terapeuta WOKRO ma możliwość konsultacji lub skierowania rodziców na odpowiednią konsultację specjalistyczną.
- **Współpraca z działem WWR SOSW**, w tym wspólne zintegrowane działania wypracowane pomiędzy WWR w SOSW a terapeutami w WOKRO – nadzór nad całością przyznawanej opieki nad dziećmi i rodzicami oraz większa możliwość odpowiedniego rozdzielenia i zarządzania przydzielonego wsparcia dla uczestników programu.



Rysunek 6. Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy dla Dzieci i Młodzieży Niepełnosprawnej w Dąbrowie Górniczej

Adres ośrodka:

Ośrodek Koordynacyjno-Rehabilitacyjno-Opiekuńczy
ul. Swobodna 59, 41-303 Dąbrowa Górnicza,
tel. centrala: +48 (32) 261-80-03,
tel./fax sekretariat: +48 (32) 261-22-45),
e-mail: sosw@dabrowa-gornicza.pl

Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy dla Dzieci i Młodzieży Niepełnosprawnej w Dąbrowie Górniczej zajmuje się kształceniem dzieci o specjalnych potrzebach edukacyjnych z województwa śląskiego. Oferuje wszechstronną edukację, wychowanie, rewalidację, terapię i opiekę, starając się zapewnić równe szanse życiowe swoim przyszłym absolwentom. Placówka stwarza optymalne warunki do edukacji, wypoczynku, rehabilitacji oraz rozwoju niepełnosprawnych uczniów, zapewnia przygotowanie ogólne, zawodowe i społeczne, aby jej absolwenci byli zdolni do samodzielnego funkcjonowania w rodzinie oraz w społeczeństwie.

To szkoła nowoczesna, bezpieczna i skuteczna. W ośrodku stworzono optymalne warunki do edukacji, wypoczynku, rehabilitacji oraz rozwoju niepełnosprawnych uczniów, co w przyszłości przyczyni się do podejmowania przez nich właściwych życiowych decyzji. Ośrodek zapewnia taki poziom przygotowania ogólnego, zawodowego i społecznego,

aby absolwenci placówki byli zdolni do samodzielnego funkcjonowania w rodzinie i społeczeństwie. Ponadto ośrodek wspomaga rodzinę w procesie wychowania oraz kształtowania właściwych postaw oraz gwarantuje nauczanie dostosowane do możliwości percepcyjnych uczniów niepełnosprawnych. Zapewnia wychowankom indywidualne podejście i interdyscyplinarny rozwój.

W skład Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego dla Dzieci i Młodzieży Niepełnosprawnej w Dąbrowie Górniczej wchodzi:

- Przedszkole Specjalne nr 2;
- Szkoła Podstawowa Specjalna nr 1 im. Zofii Książek-Bregułowej;
- IV Liceum Ogólnokształcące Specjalne dla Uczniów Słabowidzących i Niewidomych, Słabosłyszących i Niesłyszących, z Autyzmem, w tym z Zespołem Aspergera, z Niepełnosprawnością Ruchową, w tym z Afazją oraz z Niepełnosprawnościami Sprzężonymi im. Zofii Książek-Bregułowej;
- Szkoła Specjalna Przysposabiająca do Pracy im. Zofii Książek-Bregułowej;
- Branżowa Szkoła I Stopnia Specjalna nr 1 im. Zofii Książek-Bregułowej;
- Grupy rewalidacyjno-wychowawcze;
- Wczesne wspomaganie rozwoju małego dziecka;
- Wiodący Ośrodek Koordynacyjno-Rehabilitacyjno-Opiekuńczy.

O Autorce

Edyta Wilczak – koordynatorka WOKRO w Dąbrowie Górniczej, nauczycielka mianowana w Specjalnym Ośrodku Szkolno-Wychowawczym dla Dzieci i Młodzieży Niepełnosprawnej w Dąbrowie Górniczej, wykładowczyni oraz opiekunka studentów i nauczycieli.

Ukończyła:

- Akademię Wychowania Fizycznego w Katowicach – studia magisterskie na kierunku fizjoterapii;
- Studia podyplomowe z zakresu:
 - Integracji sensorycznej – II stopnia,
 - Edukacji i Rehabilitacji Osób z Niepełnosprawnością Intelektualną z Autyzmem i Zespołem Aspergera,
 - Logopedii;
- Wiele szkoleń doskonalących i kursów kwalifikacyjnych z zakresu:
 - Pedagogiki,
 - Tyflopedagogiki,
 - Surdopedagogiki,
 - Oligofrenopedagogiki,
 - Fizjoterapii – metody neurorozwojowe w pediatrii:
 - NDT-Bobath,
 - Bobath Baby,
 - Babywork – rozluźnianie mięśniowo-powięziowe,
 - terapii ręki.



Aleje Ujazdowskie 28
00-478 Warszawa
tel. 22 345 37 00, fax 22 345 37 70
e-mail: sekretariat@ore.edu.pl

www.ore.edu.pl

